

Moderaterna och försvaret

Hur mycket pengar ska Sverige anslå till sitt försvar? Detta är försvarspolitikens mest grundläggande fråga som alltid finns kvar, och som måste besvaras om man skall ge mening och konkret innehåll åt aldrig så eniga deklamationer om vikten av ett starkt svenskt försvar.

Det är en svår fråga eftersom enighet om deklamationer och allmänna målsättningar är lättare att vinna än enighet om hur stora personella och ekonomiska resurser vi ska avsätta för att försvara oss.

Det är i viss mån en omöjlig fråga att besvara. Vi kan nämligen aldrig genom vårt försvar skaffa oss en fullständig säkerhet till frihet, fred och nationellt oberoende. Hur starkt vi än gör det svenska försvaret finns alltid risken att en angripande anfaller oss med övermäktiga styrkor. Och även om vi skulle fortsätta den urholkning av försvarsanslagen som skett sedan 1968 års försvarsbeslut finns det ändå goda chanser att vi kan undgå krig.

Frågan om hur mycket försvaret skall kosta är därför ytterst en fråga om vilka risker vi är beredda att ta samt i vilken utsträckning vi är beredda att lägga vårt öde i andras händer. Försvarets styrka påverkar dessutom våra möjligheter att värna våra intressen även i fredstid.

Vi klarade oss till exempel från att dras med i andra världskriget trots att vi vid dess utbrott stod svaga och sårbara. Det faktum att vi fick leva i fred är inget gott betyg åt dem som under 20- och 30-talet gjorde bedömningen av vilken risk vi skulle vara beredda att ta. I stället var vår handlingsfrihet så begränsad att vi i vissa lägen inte kunde fullfölja den neutralitetspolitik vi hade förpliktigt oss

till. Vi vet att vår nations öde i alltför stor utsträckning låg i andras händer, kanske ytterst i den slump som skapar historiens oberäknlighet.

Våra försvarsanslag måste medge oss en större handlingsfrihet och en större förmåga att styra över landets öde än vi då hade. Den måste ge oss en möjlighet att med självförtroende föra den utrikespolitik vi själva valt. Därför är analysen av hur mycket försvaret kräver en viktig fråga, minst lika viktig som analysen av vår omvärld och diskussionen om försvarets sammansättning.

Hur mycket kräver försvaret?

Det är synd att en sådan analys saknas i det moderata samråd om försvaret som under hösten varit ute till diskussion i den moderata partiorganisationen. En sådan analys hade underlättat den diskussion som samrådet initierar angående i vilken mån vi skall vara beredda att betala högre skatter än vad annars varit fallet för att kunna finansiera förstärkningar av försvaret. En sådan analys hade också varit en styrka i den försvarspolitiska debatten inför 1987 års försvarsbeslut.

Ändå tangerar samrådet denna fråga. Dels slår man fast att de olika säkerhetspolitiska utvecklingstendenserna "ställer delvis nya och skärpta krav på vår säkerhetspolitik i allmänhet och vårt militära försvar i synnerhet." Dels slår man fast att en fortsättning av 70-talets försvagning "skulle få allvarliga konsekvenser." Detta bland annat till följd av att "arvet" från 70-talets modernisering är otillräckligt.

Dessa slutsatser borde lett till en analys av vilka förstärkningar försvaret be-

höver, dels för att kunna ta igen det förlorade arvet under 70-talet, dels för att kunna möta de utmaningar som rustningarna i vår omvärld innebär tillsammans med ubåtskränkningarna mot vårt territorium samt supermakternas ökade strategiska intresse för norra Europa. Dessa utmaningar tecknas mycket väl men det ekonomiska svaret på dem lämnas därhän.

Analys av det ekonomiskt möjliga

I stället förs det ekonomiska resonemanget med utgångspunkt från att försvaret bör få behålla sin andel av samhällsekonomin. "Försvarsutgifterna skall emellertid på sikt ses i relation till utvecklingen av de offentliga inkomsterna. Med ett oförändrat skattetryck innebär en viss ekonomisk tillväxt att de offentliga inkomsterna ökar i motsvarande mån." Slutsatsen blir att en del av denna inkomstutveckling – som på kort sikt genom sänkta skatter kan bli svagare och på lång sikt snabbare – bör tillfalla försvaret i form av en årlig real ökning av försvarskostnaderna. Så motiverar samrådet en 2 procents real årlig ökning av försvarsutgifterna.

Men detta är inget svar på frågan om hur mycket försvaret behöver för att vi som nation inte skall ta en större risk än vad som är befogat, ej heller säger detta något om huruvida vi på detta vis har en nödvändig handlingsfrihet. Finns det till

exempel inget i skeendet i vår omvärld som motiverar en snabbare tillväxt av det militära försvaret än vad en bibehållen andel av samhällsekonomin ger? Om inte, vad krävs i så fall för utveckling för att det skall vara motiverat att ge försvaret en större andel av samhällsekonomin än vad 15 år av gradvis nedrustning gett?

Det är givet att försvarsanslagens storlek måste ta hänsyn till vad som är ekonomiskt möjligt. Hur stor andel av vår samhällsekonomi man än vill ge försvaret så är samhällsekonomin ändå begränsad. Alltför stora anslag i dag urholkar morgondagens ekonomi och därmed vår förmåga att försvara oss då.

Det är som samrådet påpekar så att politiken inom försvarets område måste hänga ihop med den politik moderaterna vill föra inom andra områden. Det alternativ som moderaterna låtit ÖB utreda inför försvarsbeslutet, och som beskrivs i samrådet, har dessutom en hög trovärdighet och visar på att moderaterna besitter en stor kompetens i försvarsfrågan.

Men det är inte analysen av de ekonomiska möjligheterna som skall styra analysen av hur mycket som behövs. Det skall i stället vår faktiska säkerhetspolitiska situation. En sådan analys hade varit ett viktigt bidrag till vår säkerhetspolitiska debatt och hade dessutom kunnat bli ett viktigt stöd för den linje moderaterna kommer att välja när väl de ekonomiska hänsynen har tagits.